

Nuorisovuosi 2025 - ajatuksia

SOTASUKUPOLVEN PERINTÖ KOULUN TOIMINNASSA

Tammenlehvän Pohjois-Pohjanmaan perinneyhdistys
Perinneseminaari Oulu 22.11.2024

Ehdotus perinnetyön tulevaisuuden jatkamisesta/ VNK 2023:3

- ▶ 80 vuotta toisen maailman sodan päättymisestä ja 100 vuotta viimeisen sotien 1939–1945 asepalvelukseen kutsutun kokonaisen ikäluokan (1925) syntymästä.
- ▶ 2025 valtakunnalliseksi veteraaniperinteen merkkivuodeksi. Veteraaniperinteen ja sotien 1939–1945 sotasukupolven merkitystä nykypäivänä tarkasteleva hanke.
- ▶ Kohderyhmä olisi 7.–9.-luokat. Soveltuvien osien tulisi teemavuotta laajentaa eri luokka-asteille ml. myös lukiot ja muut toisen asteen oppilaitokset.
- ▶ Teemavuosi nykyhetkeen. Esim. lähdekriittisyysnäkökulma tai miten eri tavoin historiankirjoitusta ja aineistoja voidaan tulkita ovat hyvin ajankohtaisia tällä hetkellä.
- ▶ Teemavuosi mahdollistaisi koulujen käyttämien **opetuskäytäntöjen jakamisen, soveltamisen ja jatkokehittämisen**. Lisäksi yhteinen valtakunnallinen tavoite **kokoasi ja saattaisi ajan tasalle olemassa olevaa aineistoa ja materiaalia tulevaisuutta ajatellen**. Teemavuosi **lisäisi ymmärrystä ja tietoisuutta** tämän sotien ajanjakson merkityksestä ja siitä, **mitä tarkoitetaan veteraaniperinteellä ja sotasukupolvella**, ja miten nämä liittyvät osaksi suomalaista identiteettiä – edelleen 80 vuoden jälkeenkin.

Työryhmä

- ▶ Kari Ahokas (Tammenlehvän Pohjois-Pohjanmaan perinneyhdistys vpj.)
Veijo Kosola, Pekka Fredriksson, Pentti Rautakoski ja Jukka Ojala

(Koonnissa hyödynnetty Oulun seurakuntayhtymäjohtaja Aarne Kiviniemen puhetta
"Himmetä ei koskaan muistot saa" Tammenlehvän kirkkopyhän juhlassa /Oulu 18.9.2024.)

Tavoitteita:

1. Veteraanien arvojen ja perinnön arvostaminen. Niiden välittäminen tämän päivän lapsille ja nuorille.
2. Itsenäisyyden, sen puolustamisen ja rakentamisen merkityksen ymmärtäminen.
3. Yksilön toiminnan vaikutuksen näkeminen osana demokraattista yhteiskuntaa.
4. Rauhan, suvaitsevaisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.

Tammenlehvä-perinneliiton määrittelemät veteraanien arvot

- ❖ Uhrautuvaisuus
- ❖ Sitkeys
- ❖ Velvollisuudentunto
- ❖ Tulevaisuudenusko
- ❖ Isänmaallisuus
- ❖ Oikeudenmukaisuus
- ❖ Lähimmäisen huomioonottaminen

Veteraanien arvot:

1. Keskustelua tämän ajan

- ▶ haasteista,
- ▶ ilmiöistä,
- ▶ mahdollisuuksista

lasten ja nuorten maailmassa

2. Keskustelua toimenpiteistä koulussa

Arvojen käsittely koulussa

1. Uhrautuvaisuus

- ▶ Näkökulmia: toimia epäitsekkäästi, uhrautua isänmaan puolesta, puolustaa kaveria. Yhteinen etu.

Avainkäsite: Rohkeus

Toimenpide-ehdotuksia:

- Yhteisen hyvän ja vastuun pohtiminen
- Koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen
- Ajan ja oman panoksen antaminen yhteisten asioiden hoitamiselle, esim. oppilaskuntatyö

2. Sitkeys

- ▶ Näkökulmia: Toimia lannistumatta, peräänantamattomasti ja yritteliäästi

Avainkäsite: Sisukkuus

Toimenpide-ehdotuksia:

- Aikuisten oma esimerkki
- Mielekkäiden ja ikäkauteen sopivien tehtävien tarjoaminen – niiden valmiiksi tekeminen ja niihin ajan antaminen
 - Keskustelu tehtävien loppuunsaattamisesta – siitä seuraavasta mielihyvästä
- Tekoälyn hyödyntäminen tukiälynä
- Ryhmässä toimiminen yhteisen tavoitteen ja onnistumisen saavuttamiseksi
- Luottamuksen ja itsetunnon vahvistaminen – minäpystyvyys
 - Myös vaikeuksien kääntäminen voitoksi –usko onnistumiseen
- Asenne ratkaisee aina- periaate

3. Velvollisuudentunto

- Näkökulmia: Velvollisuus isänmaata, yhteisöä, perhettä kohtaan.

Avainkäsite: Luotettavuus.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Keskustelua oikeuksien ja velvollisuuksien yhteydestä sekä vastuun kantamisen hyödyllisyydestä
- Luottamus lapsiin ja nuoriin lähtökohtana
 - Kohtaaminen, läsnäolo, kuuntelu, keskustelu, osallistaminen
- Velvollisuuksiin kasvaminen yksilöllisyys ja ikäkausi huomioiden
 - Ajan antaminen, rinnalla kulkeminen
- Lupa myös epäonnistua ja yrittää uudelleen
- Lapsilla ja nuorilla on tieto tavoitteista ja siitä, mitä heiltä odotetaan

4. Tulevaisuudenusko

- ▶ Näkökulmia: Halu elää, uskoa tulevaisuuteen, rauhaan ja yhteisvastuuseen.
- ▶ Toimiminen yhteisen tavoitteen puolesta. Yhteisen hyvän synnyttäminen.

Avainkäsite: Positiivisuus

Toimenpide-ehdotuksia:

- Myönteisen maailmankuvan ja sen tarjoamien mahdollisuuksien vahvistaminen
- Hyvä huomaaminen – positiivinen pedagogiikka
- Lasten ja nuorten osallistumismahdollisuudet koulun toimintaan vaikuttamisessa ja päätöksenteossa – kaikkien mukaan ottaminen
- Turvallisuuden tunteen vahvistaminen
- Yhteistyö seurakunnan ja 3. sektorin toimijoiden kanssa

5. Isänmaallisuus

- ▶ Näkökulmia: Rakkaus ja kunnioitus isänmaata kohtaan.
- ▶ Itsenäisyyden, rauhan ja turvallisuuden arvostaminen.
- ▶ Oman kulttuurin ja monimuotoisuuden vaaliminen.

Avainkäsite: Turvallisuus, rauha

Toimenpide-ehdotuksia:

- *Historian ja yhteiskuntaopin tavoitteet ja oppisisällöt Suomen sodan ja rauhan ajan historiasta*
- *Sota-ajan paikalliseen historiaan tutustuminen*
 - *Vierailut, näyttelyt, sähköiset materiaalit*
- *Itsenäisyysjuhlat ja sankarihaudoilla käynnit*
 - *9.luokkien itsenäisyyspäivän vastaanottojuhla*
 - *Itsenäisyysjuhlaperinteen uudet muodot*

6. Oikeudenmukaisuus

- ▶ Näkökulmia: Yhdenvertaisuus, ihmisoikeudet, tasa-arvo, suvaitsevaisuus

Avainkäsite: Reiluus

Toimenpide-ehdotuksia:

- *Yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvoisuuden toteutumisesta huolehtiminen*
 - *Lähtökohtana – jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus päästä elämässä eteenpäin*
- *Jokaisen lapsen ja nuoren ihmisarvo on jakamaton*
- *Ryhmäytymisestä huolehtiminen jatkuvana prosessina*
- *Laadukkaasta kotoutumisesta huolehtiminen*
- *Jokaisen lapsen ja nuoren yksilöllisen kasvun ja oppimisen tuen toteutuminen*

7. Lähimmäisen huomioon ottaminen.

- ▶ Näkökulmia: Kaveria ei jätetä, auttaminen ja tukeminen, kohteliaisuus
- ▶ Hyvät käytöstavat.

Avainsana: Ystävyys

Toimenpide-ehdotuksia:

- Ryhmäytymisestä huolehtiminen
- Sosiaalisten ja yhdessä tekemisen taitojen polku
- Tunnetaitojen oppiminen
- Kaveriohjelmat
- Kiusaamisen ehkäisemisen ja siihen puuttumisen ohjelmat
- Hyvä synnyttää hyvää
 - Hyvien tapojen huomioiminen yhteisissä koulun säännöissä
- Oppilaiden osallisuus
- Koulun toimintakulttuuri
 - Kohtaaminen, läsnäolo, kuuntelu, keskustelu
 - Mitä sinulle kuuluu?
 - Lasten ja nuorten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sosiaalisissa taidoissa

Tulevaisuudenusko

Lähimmäisen huomioonottaminen

Sitkeys

Isänmaallisuus

Velvollisuudentunto

Uhraituvaisuus

Oikeudenmukaisuus

Kiitos!